

Kadar leče besede
nosti naslobov - preprosto
naj se kotim teme let
mu v Sloveniji uprizar
kot direktor Diteza, na
sledit, že od prvega BITEF
oddeluje Slovenski
skih gledališčih -
uprizorivah slovenski
mantri, godišnih slovenski
witerativnih slovenski
Pankarji in kot predava
Družba razdelila je
impozantno, pa

Nenad Prokić

SLOVENSKI KONKVISTADORJI

Slovenski na BITEFU doslej

1. BITEF 1962

Slovensko narodno gledališče Drava, Ljubljana, koprodukcija / William Shakespeare: King Lear / režija: Miro Jovan

2. BITEF 1969

Slovensko narodno gledališče Drava, Ljubljana, koprodukcija / Rimski Kozak, Kingar / režija: Željko Petan

5. BITEF 1971

Gledališče Puplin / Ljubljana, 12. država, koprodukcija / Fjodor Dostojevski in zasposkelec Rasvodorani / režija: Bogdan Saka

6. BITEF 1972

Experimentalno gledališče Glasnik / Ljubljana, koprodukcija / Bogdan Saka: Spomenik G. / režija: Dušan Jovanović (povsem nepraktični)

9. BITEF 1975

Slovensko narodno gledališče Drava, Ljubljana, koprodukcija / Jean-Marie Vaucaumont: Le Double intransigeant / režija: Peter Lotzschak

Kadar teče beseda o slovenskem gledališču in o slovenski dramski umetnosti nasploh - preprosto ne vem, kje naj začnem in iz katerega zornega kota naj se lotim teme letošnjega Borštnikovega simpozija: ali kot dramatik, ki so mu v Sloveniji uprizorili tisto boljšo polovico napisanih dramskih tekstov, ali kot direktor Bitefa, na katerem so predstave iz Slovenije pustile neizbrisne sledi že od prvega Bitefa leta 1967 pa do letošnjega, na katerem ponovno sodeluje Slovensko mladinsko, ali kot dramaturg, ki je sodeloval v beograjskih gledališčih - Ateljeju 212 in Jugoslovanskem dramskem gledališču, pri uprizoritvah tekstov slovenskih pisateljev (Šeligo, Jančar, klasiki) in kot dramaturg gostujočih slovenskih režiserjev (največkrat Miler), ali, končno, kot writer-in-residence in dramaturg SNG Maribor pod vodstvom Tomaža Pandurja in kot prebivalec Maribora v letih 1991 do 1995.

Da bi razrešili to lažno dilemo in nepozabne osebne vtise, dajmo temu impozantnemu seznamu preprost naslov:

Slovenci na BITEFU doslej

1. BITEF 1967

Slovensko narodno gledališče Drama, Ljubljana, Jugoslavija / William Shakespeare: King Lear / režija: Mile Korun

2. BITEF 1968

Slovensko narodno gledališče Drama, Ljubljana, Jugoslavija / Primož Kozak: Kongres / režija: Žarko Petan

5. BITEF 1971

Gledališče Pupilija Ferkeverk, Ljubljana, Jugoslavija / Pupilija Ferkeverk in zaspanček Razkodranček / režija: Tomaž Kralj

6. BITEF 1972

Eksperimentalno gledališče Glej, Ljubljana, Jugoslavija / Bojan Štih: Spomenik G. / režija: Dušan Jovanović (posebna nagrada)

9. BITEF 1975

Slovensko narodno gledališče Drama, Ljubljana, Jugoslavija / Jean Marivaux: La Double inconstance / režija: Peter Lotschak

10. BITEF 1976

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Jugoslavija / Dušan Jovanović:
Žrtve mode bum-bum / režija: Dušan Jovanović

12. BITEF 1978

Slovensko ljudsko gledališče Celje, Jugoslavija / Rudi Šeligo: Čarovnica iz
Zgornje Davče / režija: Dušan Jovanović

14. BITEF 1980

Mestno gledališče Ljubljansko, Jugoslavija / Friedrich Schiller: Kabale und
Liebe / režija: Dušan Jovanović

15. BITEF 1981

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Jugoslavija / Ljubiša Ristić:
Missa v a-molu / po Danilu Kišu / režija: Ljubiša Ristić (nagrada)

17. BITEF 1983

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Jugoslavija / Emil Filipčič:
Ujetnik svobode / režija: Janez Pipan

18. BITEF 1984

Gledališče sester Scipion Nasice, Ljubljana, Jugoslavija / Retrogradistični
dogodek Hinckemann /

19. BITEF 1985

Gledališče sester Scipion Nasice, Ljubljana, Jugoslavija / Retrogradistični
dogodek Marija Nablocka /

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Jugoslavija / Ivo Svetina:
Leptotica in zver / režija: Dušan Jovanović

20. BITEF 1986

Gledališče sester Scipion Nasice, Ljubljana, Jugoslavija / Retrogradistični
dogodek Krst pod Triglavom /

23. BITEF 1989

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Jugoslavija / Ivo Svetina:
Šeherezada / režija: Tomaž Pandur

24. BITEF 1990

Drama SNG Maribor, Jugoslavija / J. W. Goethe: Faust / režija: Tomaž
Pandur (nagrada)

30. BITEF 1996

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Slovenija / Silence Silence /
Ideja in režija: Vito Taufer

32. BITEF 1998

Fourklor, Cankarjev dom, Ljubljana, Slovenija / Melancholic Thoughts / avtor: Branko Potočan

34. BITEF 2000

Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana, Slovenija / W. Shakespeare: Sen kresne noči / režija: Vito Taufer

Impozantno število devetnajstih predstav na osemnajstih festivalih - leta 1985 sta slovensko gledališče zastopali celo dve predstavi - kaže bilanco, ki je niso imele niti neprimerno večje teatarske sile, torej v povprečju nastopi več kot vsako drugo leto. Seveda pa številke niso najpomembnejše. Mnogo pomembnejše je dejstvo, da je slovenski teater promoviral ravno to, kar je v stalnem podnaslovu Bitefa, torej nove gledališke tendence. Sveži veter, ki je vel s slovenske scene, ni blagodejno vplival le na teater bivše države, temveč je ta vpliv segal veliko dlje. Kot vidite, se na Bitefu nismo mogli odpovedati tej kvaliteti niti v politično zelo kriznih letih. Pa tudi, zakaj bi se? Največkrat je sodelovalo Slovensko mladinsko gledališče z devetimi gostovanji, med režiserji pa so veliko sled pustili Taufer, Jovanović, Živadinov, Pandur in Pipan.

Pot do svetovne afirmacije je slovensko gledališče uresničevalo tudi na druge načine. Pri tem bi poudaril Tomaža Pandurja, ki se je v obdobju konec osemdesetih in v začetku devetdesetih s svojimi mega predstavami prebijal v sam svetovni teaterski vrh. Poleg tega ne vem, ali obstaja katerikoli pomemben svetovni gledališki festival, na katerem ni sodelovalo Slovensko mladinsko gledališče. Potem Živadinov s svojimi najneverjetnejšimi projekti, vesoljskimi in zemeljskimi. Eduard Miler s svojimi redukcijami na bistveno v teatru je prav tako nekaj, kar je vedno izstopalo in predstavlja še danes merilo za okus v teatru. Kakorkoli že, obstajajo še mnogi drugi, ki jih ne bi želel izpustiti, zlasti meni morda najljubši teater, plesni teater, ampak to bi že terjalo tudi vključevanje teoretičnega pristopa, za kar v kratkem pregledu, kakršen je tale, ni prostora.

Končal bom popolnoma zasebno, zato, ker je to najpomembnejši segment teatra. Moja srečanja in sodelovanje v slovenskem teatru spadajo med najpomembnejše in najusodnejše trenutke mojega teatarskega življenja. Čeprav sem v življenju proti teatru izrekel marsikaj, sem vendarle polovico življenja preživel v njem. Najbrž zato, ker sem tam osvajal tisto odločilno točko, na kateri je človek pripravljen zapustiti vse dotedanje in skočiti v praznino. Takšno iskanje posebnih trenutkov ali delčkov časa, ki nas lahko ozdravijo skepticizma, sem pogosto udeležan v slovenskih teatrih. Hvala Bogu, da sem bil včasih Štajerec!